

PŘEHLED VÝZKUMŮ

57-1

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 57
Volume 57

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady Head of editorial board	Pavel Kouřil
Redakční rada Editorial board	Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski, Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik
Odpovědný redaktor Editor in chief	Petr Škrdla
Výkonná redakce Assistant Editors	Hedvika Břínková, Jiří Juchelka, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová, Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela
Technická redakce, sazba Executive Editors, Typography	Barbora Tesařová
Software Software	Adobe InDesign CC
Fotografie na obálce Cover Photography	Zelená Hora (okr. Vyškov). Starobronzový kamenný segment. Zelená Hora (Vyškov District). Early Bronze Age stone segment.
Adresa redakce Address	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Čechyňská 363/19 602 00 Brno IČ: 68081758 E-mail: pv@arub.cz Internet: http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html
Tisk Print	Azu design, s. r. o. Bayerova 805/40 602 00 Brno

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2016
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2016 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

find consisting in a very unusual layout structure discovered during the construction of a motorway overpass near the township of Brodek u Prostějova. The layout is much different from the previously known layouts of prehistoric settlements or burial grounds. In this case, it was a well-planned structure clearly reflecting the then-known information about geometry and possibly even astronomy. It is assumed that this building was a multi-purpose building, fulfilling social and cultic needs and possibly serving as a place for observing the movement of celestial bodies - thanks to which the people were able to grasp the modern-day physical quantity of time. It was built by the peoples of the Bell Beaker culture almost 4,500 years ago. In terms of its age and appearance, it begs comparison with the megalithic architecture of Western Europe and the British Isles, including the worldwide famous and legendary Stonehenge. The system of “wooden poles of Brodek” can quite easily be used for the recording, and possibly anticipation, of lunar eclipses, which leads us to the assumption that this structure could have been used as a “shrine dedicated to the dying and reborn Moon” (Fojtík 2015).

Obr. 4. Brodek u Prostějova. Skupina bohatě plošně zdobených zvoncovitých pohárů.

Fig. 4. Brodek u Prostějova. Group of rich decorated bell-beakers.

Obr. 5. Brodek u Prostějova. Báze dřevěného sloupu a „stavební obětina“.

Fig. 5. Brodek u Prostějova. Base of a wooden stake and a „building sacrifice“.

DAMBOŘICE (OKR. HODONÍN)

„Spálený“. Eneolit. Sídliště. Záchranný výzkum.

Během záchranného archeologického výzkumu při stavbě dopravní a technické infrastruktury pro rodinné domy bylo prozkoumáno 16 archeologických objektů z různých období pravěku (viz oddíly Neolit, Doba bronzová a Doba železná). Na ZM ČR 1:10 000, list 24-43-24, je v prostoru stavby uvedena poloha „Spálený“. V souřadnicovém systému S-JTSK je místo výzkumu dáno souřadnicemi: X= -57724,08; Y= -1179815,50.

Jednu prozkoumanou skupinu zahloubených objektů tvoří pozůstatky sídliště, které se zde rozkládalo v období staršího eneolitu. Jedná se o dvě zásobní jámy, prostorově rozsáhlou stavební jámu, blíže neinterpretovanou sídlištní jámu a menší kůlovou jamku. Vedle nalezené běžné keramické produkce stojí za zmínku nález, který byl učiněn na dně jedné zásobní jámy. Jde o nález střepu zdobeného brázděným vpichem. Tento keramický úlomek tak nečekaně rozmnožil naše představy o rozšíření tohoto typu výzdoby na Moravě.

Marek Lečbych

Resumé

Dambořice (Hodonín Dist.), „Spálený“. An Eneolithic settlement was detected thanks to a rescue excavation in 2015. Five settlement features were excavated.

DOLANY (K. Ú. DOLANY U OLMOUCE, OKR. OLMOUC)

Centrum obce – okolo kostela sv. Matouše. KNP. Sídliště. Záchranný výzkum.

Při revitalizaci centra obce okolo kostela sv. Matouše a základní školy v Dolanech u Olomouce (lokalizace: S-JSTK /X:Y/ - 1116111.99; 541226.19) byl v září a říjnu 2015 proveden Archeologickým centrem Olomouc záchranný archeologický výzkum na stavbě nových komunikací a ve výkopech pro kanalizaci. Stavba narušila 18 objektů datovaných do neolitu (LnK), eneolitu (KNP), mladší doby bronzové (KLPP) a novověku (18. – 19. století).

Východně od kostela sv. Matouše byla ve výkopu pro kanalizaci narušena zásobní jáma datovaná keramikou do mladšího stupně KNP (bolerázský stupeň). Ze zásypu pochází bohatá kolekce keramiky (např. mísa, hrnec s románskou lizénou), štípané industrie a mazanice.

Marek Kalábek

Resumé

Dolany (Kat. Dolany u Olomouce, Bez. Olomouc), gebauer Teil der Gemeinde – Umgebung der Kirche des St. Matthias. LBK. Siedlung. Rettungsgrabung.

DRŽOVICE (K. Ú. DRŽOVICE NA MORAVĚ, OKR. PROSTĚJOV)

„Pastvíska“. KŠK. Pohřebiště. Záchraný archeologický výzkum.

Katastrální území obce Držovice na Moravě, okr. Prostějov, geograficky spojujeme s vlastním severním okrajem samotného srdce Prostějovské kotliny - tedy rozšířené akumulací roviny Romžské nivy, což z něj učinilo již hluboko v minulosti strategicky velmi výhodný bod umožňující kontrolu nad poměrně rozsáhlým prostorem a živými komunikačními trasami. Tato skutečnost se zcela zřetelně odráží nejen v hustotě a charakteru jeho pravěkého i raně historického osídlení (souhrnně Fojtík 2014), ale také v současném zájmu řady investorů, kteří do těsné blízkosti města Prostějova cílí své podnikatelské aktivity. Stavební akce zde zpravidla probíhají ruku v ruce se záchranými archeologickými výzkumy, které velmi často přinášejí zajímavá terénní zjištění a cenné kolekce hmotného archeologického materiálu. Nejinak tomu bylo i v měsících srpnu 2014 až února 2015, kdy byly realizovány na parcele č. 702, 703/1 zemní práce související s technickou přípravou území určeného pro „obytný soubor Držovice s 25 rodinnými domy“ (ZM ČR 1:10 000, list 24-24-07, polygon vymezený body o souřadnicích 456:304, 449:294, 447:292, 448:288, 452:289, 453:292, 459:302 od Z:J s. č.). Akce probíhala na známé polykulturní lokalitě

Obr. 6. Držovice na Moravě. Kostrový hrob č. 1/2014 (KŠK).

Abb. 6. Držovice na Moravě. Skelettgrab Nr. 1/2014 (Schnurkeramik).

„Pastvíska“ (cf. Fojtík 2014, 54–56, lokalita č. 10 v mapě na str. 63) a v jejím rámci bylo prozkoumáno a zdokumentováno více než 70 archeologických objektů odrážejících velmi intenzivní osídlení místa (Fojtík 2015a).

Na skryté ploše budoucí páteřní komunikace byly zachyceny tři kostrové hroby kultury se šňurovou keramikou, dva náležející mužům a jeden ženě, a to vždy s poměrně početným hrobovým inventářem (vedle keramických nádob se vyskytly také kamenné a kostěné nástroje či předmět z mědi). Hrob č. 1/2014 (Fojtík 2015a, 43–44, obr. 40, tab. 17) – hrobová jáma s pohřbem muže ve skrčené poloze na pravém boku a se stopami druhotného otevření; v inventáři letonický džbán, miska moravského typu, vejčitý hrnec, nízká nádoba s uchem, kostěné šídlo, drobné šídlo z mědi a zvířecí kosti (obr. 6). Hrob č. 2/2014 (Fojtík 2015a, 44, obr. 41, tab. 18) – hrobová jáma s nebývale dobře zachovaným skeletem muže ve skrčené poloze na pravém boku; v inventáři džbán, pohár s otiskem šňůry, zbytky kamenného sekeromlatu, kostěné šídlo a pazourková čepel (obr. 7). Hrob č. 3/2014 (Fojtík 2015a, 44–45, obr. 42, tab. 19) – hrobová jáma obsahující jen velmi špatně dochované torzo skeletu ženy ve skrčené poloze

Obr. 7. Držovice na Moravě. Kostrový hrob č. 2/2014 (KŠK).

Abb. 7. Držovice na Moravě. Skelettgrab Nr. 2/2014 (Schnurkeramik).